

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

14 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nadejda Toma,
Judecători Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,
Victor Boico,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2022, declarate de avocatul Nicanor Conoval, în numele inculpatului

Armencea Stepan XXXXXX.

<i>instanța de fond:</i>	<i>Termenul de examinare,</i> <i>30.07.2021 - 08.12.2021,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>30.12.2021 - 23.06.2022,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>15.08.2022 - 14.11.2022.</i>

Asupra recursurilor menționate, Colegiul Penal lărgit,

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Hâncești din 08 decembrie 2021, Armencea Stepan a fost condamnat în baza art. 27, 171 alin. (3) lit. b) Cod penal la 11 ani închisoare și art. 175 Cod penal la 4 ani închisoare.

Potrivit art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 13 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, începând din 08.12.2021.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul lui XXXXXX XXXXXX prejudiciul moral în mărime de 20.000 lei și în folosul statului cheltuielile judiciare în sumă de 4398 lei.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Armencea Stepan, în perioada lunii septembrie 2020, data și ora exactă nefiind stabilită, aflându-se împreună cu minora XXXXXX XXXXXX, născută la XXXXXX, pe un teren agricol, situat în extravilanul XXXXXX, XXXXXX, știind cu certitudine că ultima nu are împlinită vârsta de 14 ani, acționând intenționat, în scopul satisfacerii poftelor sexuale, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra datorată condiției fizice inferioare și vârstei fragede, a încercat să înfăptuiască un raport sexual cu ultima, însă pe motiv că

minora XXXXXX XXXXXX a opus rezistență activă, nu și-a realizat intenția până la capăt.

Acțiunile inculpatului sunt încadrate în baza art. 27, 171 alin. (3) lit. b) Cod penal, ca tentativă la infracțiunea de viol agravat, adică acțiunea intenționată îndreptată nemijlocit spre săvârșirea raportului sexual, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra, asupra unei persoane minore în vârstă de până la 14 ani, care din cauze independente de voința făptuitorului, nu și-a produs efectul.

Tot el, la data de 15 ianuarie 2021, aproximativ orele 14.30, aflându-se în propria gospodărie din XXXXXX, XXXXXX, fiind în stare de ebrietate alcoolică, năzuind de a-și satisface necesitățile sexuale, a săvârșit acțiuni perverse asupra minorei XXXXXX XXXXXX, născută la XXXXXX, manifestate prin atingeri indecente, săruturi pe buze, pipăitul cu mâinile a corpului, în special a organelor genitale, precum și alte acțiuni cu caracter sexual, conștientizând că, prin acțiunile sale, pervertește o persoană care nu a atins vârsta de 16 ani.

Acțiunile inculpatului sunt calificate în baza art. 175 Cod penal, ca săvârșirea de acțiuni perverse față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a atins vârsta de 16 ani, constând în atingeri indecente, precum și alte acțiuni cu caracter sexual.

Instanța a reținut că inculpatul Armencea Stepan nu a recunoscut vina și a declarat că el se afla pe un pat, iar partea vătămată pe altul. Recunoaște doar că a sărutat-o, nu poate explica de ce aceasta îi aduce astfel de învinuiri și consideră că cineva a învățat-o.

Totodată, vinovăția lui este dovedită integral prin probele administrate.

Astfel, reprezentantul legal al părții vătămate minore, XXXXXX XXXXXX a relatat că, în luna ianuarie 2021, fiind la muncă peste hotarele țării, a fost telefonată de către mama soacră care, plângând i-a comunicat că Armencea cu porecla „Ceaca” a avut intenția de a o viola pe fiica ei. I-a comunicat că în acea zi se afla în ospetie la „Ceaca” împreună cu copiii. Ulterior ea cu concubina lui „Ceaca” au ieșit afară, iar când au revenit în casă, a văzut cum inculpatul o săruta pe nepoata sa pe buze. Când l-a întrebat ce face, acesta i-a comunicat că iubește copiii motiv din care a sărutat-o. Ulterior, fiica sa a început a plânge, deoarece îi este frică, deoarece când o săruta, îi vâra limba în gură. Nu cunoaște dacă concubina acestuia a văzut ceva, însă ele au ieșit afară și au început a se certa, după care, soacra ei a luat copiii și a plecat acasă. Ulterior, fiica i-a spus și despre cazul care a avut loc în luna septembrie, în ziua când au mers împreună cu inculpatul cu căruța la porumb împreună cu fratele ei. Atunci, fratele ei a rămas în căruță, iar pe ea inculpatul a luat-o să strângă porumb, i-a dat chiloții jos și, din spusele fetiței, a pus mâna lui pe organul ei genital, motiv din care a început a plânge, spunând că are dureri, după care acesta a lăsat-o în pace. După cele povestite de soacră, soțul ei a revenit de urgență în țară. Personal nu a discutat cu inculpatul referitor la caz, nu a discutat nici soțul și nici mama soacră. Mama soacră le permitea copiilor să meargă acasă la inculpat și la deal le permitea să meargă împreună cu acesta. Cu fiica nu a discutat despre acest caz pentru a nu o trauma, însă mai târziu a observat că fiica este mai obsedată și la școală nu este atentă, nu ascultă.

Martorul XXXXXX XXXXXX, bunica părții vătămate, a comunicat că inculpatul este vecinul ei, cu care, anterior se aflau în relații normale. Pe 15.01.2021 a mers în ospetie la acesta, iar când a vrut să meargă acasă, de la școală a revenit

nepoata ei. Inculpatul a ieșit afară și a chemat-o în casă, împreună au stat la masă, ulterior ea a ieșit afară pentru 2-3 minute, în casă a rămas nepoata ei împreună cu inculpatul. Când a intrat în casă, a văzut că inculpatul se afla asupra nepoatei și o săruta. Ea a strigat la el și l-a întrebat ce face, iar inculpatul i-a spus că sărută fata. Ulterior, fetița a început a plânge și a spus că bunicul a sărutat-o pe buze și i-a „*vârât limba în gura ei*”. Copila era roșie pe față și cu buzele umflate. Ea a început a striga la inculpat, iar acesta s-a culcat pe pat. Împreună cu nepoata au mers acasă, intenționa să le comunice părinților fetiței despre cele întâmplate însă nu i-a găsit. Mai târziu, nepoata i-a povestit că în ziua când au mers împreună cu inculpatul și fratele său după porumb, acesta l-a lăsat pe fratele ei în căruța, iar pe ea a luat-o în porumb și i-a dat chiloții jos, a luat-o pe brațele lui și i-a pus mâna la „pășărică”. În timp ce fratele ei era în căruța, iar ea a fost luată mai departe în păpușoi și a început a o săruta, i-a mai spus că în lanul cu porumb inculpatul i-a dat lenjeria jos, s-a așezat în genunchi și „*i-a băgat treaba între picioare*” ulterior a simțit dureri. Fetița i-a spus că inculpatul făcea mișcări din bazin, iar când a văzut că ea are dureri - a lăsat-o. Nepoata i-a spus că îi era frică să povestească despre cele întâmplate, însă au mai fost cazuri ca acesta să o sărute și să-i pună mâna la locul intim. În acea perioadă, părinții fetiței erau plecați peste hotarele țării, iar ea avea tutelă asupra copiilor. Episodul din porumb a avut loc în perioada lunilor august-septembrie 2020. Totodată, a văzut cum nepoata se afla pe pat, iar Armencea se afla deasupra ei, fata era roșie pe față și avea buzele umflate, apoi a început a scuipa. În acea zi a servit alcool împreună cu inculpatul și acesta era în stare de ebrietate. În acel moment concubina inculpatului era afară, în casă era ea împreună cu nepoata ei. După caz cu inculpatul nu a discutat. Ulterior i-a comunicat feciorului care se afla peste hotare, despre cele întâmplate și a doua zi acesta a revenit în țară pentru a se clarifica. Duminică au telefonat la poliție și au povestit despre cele întâmplate. După acest caz în comportamentul nepoatei au survenit schimbări, este mai pasivă și speriată. La moment, aceasta evită inculpatul, când îl vede pe drum. Fetița a mers la inculpat, deoarece ea se afla acolo, iar fetița nu avea cheie de la ușa casei. A observat că nepoata ei refuza să meargă în vizită la inculpat.

La fel, vina acestuia este dovedită și prin:

procesul-verbal de sesizare despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea infracțiunii din 17.01.2021, potrivit căruia XXXXXX XXXXXX solicită să fie tras la răspundere penală Armencea Stepan, care la data de 15.01.2021 a sărutat-o pe fiica sa minoră, XXXXXX XXXXXX, născută în anul XXXXXX, iar aproximativ în luna septembrie 2020 a încercat să întrețină cu ea un raport sexual;

informația telefonică din 17.01.2021, înregistrată în registrul de evidență a infracțiunilor-II în inspectoratul de poliție Hâncești sub nr. 386 apelant: XXXXXX XXXXXX care a declarat că la data de 15.01.2021, vecinul Armencea Ștefan, născut la XXXX, la domiciliul său din XXXXXX, XXXXXX, a sărutat-o forțat pe fiica apelantului, minora XXXXXX XXXXXX, a.n.XXXXXX;

procesul-verbal de audiere a părții vătămate minore XXXXXX XXXXXX, care, fiind audiată în condiții speciale, în conformitate cu prevederile art. 110¹ Cod de procedură penală, a declarat că are vârsta de 7 ani și merge la școală în clasa I, s-a prezentat în instanța de judecată pentru a comunica ce s-a întâmplat cu ea, cunoaște ce înseamnă să spună adevărul. Nu cunoaște cine este Armencea Stepan, ea îl numește „deadea Steopa”, acesta venea la ei în ospeție cu ciocolate. Locuiește mai

la vale de casa în care locuiește familia sa, când era mică nu-l cunoștea pe Armencea Stepan. Împreună cu el și fratele ei au mers pe câmp la porumb. Pe fratele ei l-a lăsat lângă căruța, iar pe ea o lua cu el în câmp la porumb, ulterior el a scos „chestia lui și o pune lângă chestia ei”, adică a pus „păsărica” lui lângă „păsărica” ei și o săruta. Special pune mâna la „păsărica” ei, ca să nu vadă fratele ei. În timp ce mergeau cu căruța, el o ținea în brațe și pune mâna la organul ei genital și o săruta cu limba în gură. Apoi i-a cerut să-și dea pantalonii jos, și-a dat și el pantalonii lui jos și a scos organul lui genital și l-a pus lângă organul ei genital. Declară că ea se afla în picioare, iar el în genunchi. Aceasta s-a întâmplat cu mult timp în urmă. Când o săruta, scotea limba afară și făcea mișcări la ea în gură, iar când i-a atins organul ei genital, a avut dureri, acesta lucru nu a durat mult. Cu el singură nu a fost în câmp la porumb. S-a speriat de cele întâmplate și i-a cerut inculpatului să înceteze odată, însă el își continua acțiunile sale. I-a cerut să nu spună nimănui despre cele întâmplate, iar ea nu a povestit la nimeni, deoarece îi era frică. Bunica ei a aflat singură despre cele întâmplate, deoarece când a ieșit afară, apoi s-a întors înapoi la el acasă, inculpatul se afla peste ea. Bunica a aflat despre aceste lucruri înainte de anul nou, ulterior i-a povestit bunicii totul și-i era frică că bunica a dorit să arunce cu scaunul în el. Bunica nu o certa și nici nu o bătea, când a fost la el în ospetie, ultimul doar a sărutat-o, susține că de trei ori s-a întâmplat cu ea așa ceva. Primul caz a avut loc în porumb, când inculpatul a pus mâna la organul ei genital, fratele ei a rămas cu calul afară. A doua oră s-a întâmplat când era îmbrăcată în pantaloni cafenii și două bluze. Ulterior, când inculpatul o chema la el, ea refuza să meargă;

raportul de expertiză judiciară nr. 20122P0030 din 18.01.2021, potrivit căruia la momentul examinării medico-legale a minorei XXXXXX XXXXXX, date obiective de prezență a semnelor de vătămări corporale nu s-au vizualizat. Pe corpul minorei, la momentul examinării medico-legale externă semnele unui eventual raport sexual nu s-au vizualizat. La nivelul organelor genitale și orificiului anal al victimei leziuni corporale nu s-au vizualizat. La momentul examinării medico-legale externă a minorei XXXXXX XXXXXX (18.01.2021, ora 11.00) integritatea anatomică a himenului nu este deteriorată și înfăptuirea unui raport sexual fără deteriorare nu este posibil. La persoana examinată nu sunt careva anomalii de dezvoltare fizică, cât și a organelor genitale;

raportul de expertiză judiciară nr. 202135A0107 din 28.06.2021, potrivit căruia la momentul comiterii infracțiunilor încriminate și depunerii declarațiilor despre acesta, Armencea Stepan nu suferea de careva maladie psihică, era fără dereglări psihice. Conform stării psihice, acesta era apt de a percepe just împrejurările ce au importanță pentru cauză penală și de a face declarații despre ele. În momentul săvârșirii infracțiunilor incriminate, Armencea Stepan nu suferea de careva maladie psihică, era fără dereglări psihice. Conform stării psihice, avea capacitatea de a-și da seama de acțiunile sale și le putea dirija, deci a acționat cu discernământ. În caz dacă în instanța de judecată va fi probată vinovăția lui Armencea Stepan, expertul judiciar psihiatru pledează ca acesta, conform stării psihice, să fie recunoscut Responsabil de fapta incriminată. Armencea Stepan nu necesită tratamentul forțat, nu necesită internarea într-o instituție psihiatrică la tratament prin constrângere;

raportul de expertiză extrajudiciară nr. 12 din 05.05.2021, efectuat în privința minorei XXXXXX XXXXXX potrivit căruia, la momentul examinării, dispune de

particularități psihologice individuale încadrate în criteriile normei de vârstă. Accentuări patologice de personalitate nu se depistează la momentul examinării. La momentul examinării, sfera emoțională a expertizatei minore XXXXXX XXXXXX, este în proces de dezvoltare și se încadrează în limitele normei de vârstă, adică, expertizata minoră își identifică, își gestionează și își controlează emoțiile suficient de bine. Nu este predispusă spre reacții emoționale necontrolate. Tabloul clinic psihologic al expertizatei minore nu identifică predispunerea acesteia spre extragerea celor percepute. Indicii de fantezie patologică nu se depistează, tabloul clinic psihologic al expertizatei minore nu identifică grad sporit de sugestibilitate. Copilul reproduce evenimentele în conformitate cu perceperea ei și nu identifică semne de distorsionare a realității. Profilul psihologic al expertizatei minore, la momentul examinării, nu identifică semne de traumă psihologică, deoarece copilul nu a perceput semnificația evenimentelor descrise ca acțiuni cu caracter sexual întreprinse asupra ei, dar le-a perceput ca acțiuni necunoscute exercitate asupra corpului ei. Doar din reacțiile celor maturi, le dă o apreciere rușinoasă.

Sunt nefondate afirmațiile inculpatului privind nevinovăția sa în comiterea infracțiunilor imputate, că de fapt prin sărut și-a manifestat dragostea față de copii, iar declarațiile depuse de minoră au fost date la indicația cuiva, acestea fiind combătute prin probele administrate, în coroborare între ele, versiunea înaintată având un caracter declarativ și fiind apreciată ca metodă de apărare întru evitarea răspunderii penale pentru cele comise.

Or, circumstanțele referitor la vinovăția inculpatului s-au confirmat prin declarațiile părții vătămate minore XXXXXX XXXXXX, care, fiind audiată în condiții speciale, în conformitate cu prevederile art. 110¹ Cod de procedură penală, a relatat în mod detaliat condițiile și circumstanțele în care inculpatul a săvârșit infracțiunile; ale martorului-ocular XXXXXX XXXXXX, ale inculpatului care a recunoscut că a sărutat minora, însă doar pentru că iubește copiii, cât și prin probele scrise, anexate la materialele cauzei.

Potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 17 din 05.05.2021, minora XXXXXX XXXXXX la momentul examinării dispune de particularități psihologice individuale încadrate în criteriile normei de vârstă, accentuări patologice de personalitate nu se depistează. La momentul examinării, sfera emoțională a expertizatei minore este în proces de dezvoltare și se încadrează în limitele normei de vârstă, adică, minora își identifică, își gestionează și își controlează emoțiile suficient de bine și nu este predispusă spre reacții emoționale necontrolate. Indicii de fantezie patologică nu se depistează, tabloul clinic psihologic al expertizatei minore nu identifică grad sporit de sugestibilitate.

Astfel, reieșind din declarațiile părții vătămate minore și concluziile experților, în urma cercetării probelor administrate, este evident că minora a redat circumstanțe de fapt trăite de ea în realitate și nu inventate, după cum afirmă inculpatul, or, pentru un copil minor ar fi fost imposibil să redea într-atât de clar și detaliat niște circumstanțe de fapt legate de acțiuni cu caracter sexual în situația în care ea nu ar fi trecut prin ele în viața personală.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, de gradul și caracterul prejudiciabil al infracțiunilor săvârșite, de motivul, scopul și consecințele acestora, că inculpatul a comis infracțiuni grave și excepțional de grave, că infracțiunea prevăzută la art. 27, 171 alin. (3) lit. b) Cod penal se

pedepsește cu închisoare de la 10 la 20 de ani sau cu detențiune pe viață, iar cea prevăzută la art. 175 Cod penal se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani, că anterior inculpatul nu a fost judecat și nu a comis contravenții, se caracterizează satisfăcător, că nu au fost stabilite circumstanțe atenuante și agravante.

Astfel, aplicarea în privința inculpatului a pedepsei cu închisoare în baza art. 27, 171 alin. (3) lit. b) Cod penal pe un termen de 11 ani închisoare și în baza art. 175 Cod penal - 4 ani închisoare, iar în temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă de 13 ani închisoare, va duce la corectarea și reeducarea acestuia, la restabilirea echității sociale, precum și la prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni și va atinge scopul prevăzut la art. 61 Cod penal.

3. La 20 decembrie 2021, avocata Larisa Lupașcu a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat (*f.d. 159*).

Apelanta a indicat că inculpatul nu se consideră vinovat în comiterea infracțiunilor incriminate și a indicat că, fiind în vizită la o rudă, a telefonat-o pe XXXXXX XXXXXX, bunica părții vătămate, și a rugat-o să-i aducă medicamente. Ulterior, au consumat împreună alcool. La un moment, XXXXXX XXXXXX a ieșit afară, iar minora a rămas cu el în odaie. A sărutat minora pe obraz, deoarece iubește copiii.

În luna septembrie 2020 nu a mers în lanul cu porumb, cu atât mai mult cu minora și fratele ei, deoarece anul a fost secetos și nu a fost roadă.

Nu înțelege motivul din care minora a declarat astfel de circumstanțe.

3.1. La 22 decembrie 2021, a declarat apel și avocatul Nicanor Conoval, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de el.

Apelantul a invocat că prima instanță urma să aprecieze critic declarațiile părții vătămate minore audiată la etapa de urmărire penală, în condițiile prevăzute de art. 110¹ Cod de procedură, deoarece au fost obținute în baza unor întrebări sugestive adresate minorei, în declarațiile victimei minore fiind observată influența altor persoane la formularea răspunsurilor.

Totodată, declarațiile părții vătămate minore date la etapa urmăririi penale nu au fost confirmate, prin coroborare, cu alte probe administrate, și anume, acestea contravin:

raportului de expertiză extrajudiciară nr. 12 din 05.05.2021, conform căruia la minora XXXXXX XXXXXX la momentul examinării accentuări patologice de personalitate nu au fost depistate, copilul nu a perceput semnificația evenimentelor descrise ca acțiuni cu caracter sexual, dar le-a perceput ca acțiuni necunoscute exercitate asupra corpului ei, deci, declarațiile date în condiții speciale de minoră nu redau faptele deplânse la organul de urmărire penală;

raportului de expertiză judiciară nr. 20122P0030 din 18.01.202, potrivit căruia la momentul examinării medico-legale a minorei XXXXXX XXXXXX prezența semnelor de vătămări corporale nu s-au vizualizat, adică careva violență sau agresiune fizică în privința minorei nu a fost aplicată.

Însă, instanța de fond, la adoptarea sentinței, a apreciat ca probe veridice declarațiile extensive ale martorilor XXXXXX XXXXXX și XXXXXX XXXXXX, fiind omis faptul că inițial XXXXXX XXXXXX în explicațiile date organului de urmărire penală a relatat că *la 15.01.2021, aflându-se în gospodăria lui Armencea*

Stepan a observat cum inculpatul a sărutat-o pe obraz pe minora XXXXXX XXXXXX, iar ulterior, fiind audiată în calitate de martor, și-a extins depozițiile fără vreun suport probatoriu, reproducând evenimente distorsionate ale realității, fiind influențată în final și victima minoră cu care se afla în contact permanent.

La fel, sunt irelevante și declarațiile martorului XXXXXX XXXXXX care, nefiind martorul ocular al celor întâmplate, a relatat doar cele spuse de mama sa, XXXXXX XXXXXX, fiind foarte probabil predispus spre exagerarea celor auzite.

Referitor la episodul din luna septembrie 2020, în lipsa probelor pertinente, concludente și utile, instanța de fond a ajuns la concluzia că fapta a fost săvârșită cu certitudine de către inculpat, în circumstanțele descrise de victima minoră, însă nu și-a motivat soluția adoptată, fără a indica în baza căror probe prin coroborare a fost recunoscut vinovat acesta.

Astfel, în lipsa probelor în susținerea învinuirii de tentativă de viol agravant, pe episodul din septembrie 2020, cu excepția declarațiilor unei persoane recunoscute de legislația procesual-penală ca fiind incapabilă, instanța de fond a constatat cu certitudine vinovăția inculpatului și, contrar prevederilor art. 8 alin. (3) și art. 389 Cod de procedură penală, a emis o sentință de condamnare.

Or, acțiunile incriminate inculpatului - tentativă de viol agravant și săvârșirea de acțiuni perverse față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a atins vârsta de 16 ani - nu au fost demonstrate, în acțiunile inculpatului lipsind latura obiectivă și subiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 27,171 alin. (3) lit. b) și art. 175 Cod penal.

Iar, acuzarea nu a probat întrunirea elementelor infracțiunilor imputate inculpatului, care se caracterizează prin intenție directă la tentativă de viol agravant și săvârșirea de acțiuni perverse față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a atins vârsta de 16 ani.

Latura obiectivă a infracțiunii de viol se realizează prin următoarele modalități: constrângere fizică; constrângere psihică; profitare de imposibilitatea victimei de a se apăra ori de a-și exprima voința.

Instanța de fond, pe episodul din septembrie 2020 nu a constatat nici unul din semnele calificative ale infracțiunii prevăzute de art. 27, 171 Cod penal, iar probele administrate nu au confirmat consecințele prejudiciabile ale presupuselor acțiuni ale inculpatului, potrivit raportului de expertiză extrajudiciară nr. 12 din 05.05.2021 și raportului de expertiză judiciară medico-legală nr. 20122P0030 din 18.01.2021 nefiind constatate prejudicii de ordin fizic sau psihic victimei minore.

În același timp, latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 175 Cod penal se exprimă prin fapta prejudicabilă incriminată de legea penală. Acțiunile perverse au un caracter sexual orientat spre satisfacerea poftelor sexuale a făptuitorului prin acțiuni cu caracter fizic.

Instanța de fond a ignorat faptul că învinuirea formulată de procuror nu are suport probatoriu și nicio probă administrată nu demonstrează că inculpatul era în stare de ebrietate și că a comis acțiuni perverse asupra minorei sau tentativă de viol agravant.

Totodată, deoarece lipsesc probe ce ar demonstra vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor incriminate, urmează a fi respinsă și acțiunea civilă înaintată de reprezentantul părții vătămate minore, precum și cheltuielile de judecată suportate.

4. Potrivit deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2022, **pronunțată integral la 14 iulie 2022**, a fost admis **apelul avocatului**, casată sentința în latura pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre.

Lui Armencea Stepan, recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 27, 171 alin. (3) lit. b) Cod penal, i-a fost aplicată pedeapsă de 10 ani închisoare, iar în baza art. 175 Cod penal - 3 ani închisoare.

Potrivit art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 10 ani și 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, de la 08.12.2021.

Instanța de apel a reținut că **avocatul**, în numele inculpatului, a solicitat antrenarea în proces a unui interpret deoarece inculpatul are deficiențe de auz. Urmare a examinării solicitării date și contactare a interpreților privind prestarea serviciilor de comunicare prin utilizarea limbajului mimico-gestual, au constatat imposibilitatea prestării acestor servicii, or, s-a confirmat faptul că inculpatul nu cunoaște limbajul semnelor, deoarece deficiențele de auz au apărut recent, acesta nefiind instruit în sensul dat.

Totodată, a fost demonstrat cu certitudine că inculpatul nu este lipsit totalmente de auz, acesta aude, fiind prezente unele deficiențe de auz, dar nu lipsa totală a auzului.

Pentru asigurarea dreptului la un proces echitabil, instanța de apel a dispus prezența fizică a inculpatului în sala de judecată, precum și pe parcursul desfășurării procesului penal, **inculpatului să-i fie dactilografiat de către greșier textul în limba română cu litere chirilice** (deoarece s-a constatat în ședință că Armencea Stepan cunoaște anume limba română, însă cu caractere chirilice) afișat pe monitorul din sala de judecată (utilizat pentru desfășurarea ședințelor prin intermediul teleconferinței), astfel, inculpatul să poată citi tot ce se discută pe parcursul examinării cauzei penale și să fie posibilă audierea acestuia, prin ce s-a respectat dreptul la un proces echitabil, precum și dreptul la apărare.

În același timp, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, și just a concluzionat că inculpatul este vinovat de comiterea infracțiunilor incriminate.

Or, vinovăția inculpatului a fost pe deplin dovedită prin probe pertinente, concludente, utile și veridice, care coroborează între ele, inclusiv declarațiile reprezentantului legal al părții vătămate minore, XXXXXX XXXXXX, martorului XXXXXX XXXXXX; procesul-verbal de sesizare despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea infracțiunii din 17.01.2021, informația telefonică din 17.01.2021, înregistrată în Registrul de evidență a infracțiunilor-II în Inspectoratul de poliție Hâncești; procesul-verbal de audiere a părții vătămate minore XXXXXX XXXXXX în conformitate cu prevederile art. 110¹ Cod de procedură penală; raportul de expertiză judiciară nr. 20122P0030 din 18.01.2021 a minorei XXXXXX XXXXXX; raportul de expertiză extrajudiciară nr. 12 din 05.05.2021, efectuat în privința minorei XXXXXX XXXXXX.

Totodată, argumentele apărării referitor la achitarea inculpatului, pe motiv că probele administrate nu dovedesc vinovăția acestuia în comiterea infracțiunii imputate, constituie în sine un dezacord cu modul de apreciere a probelor administrate.

Însă, având în vedere circumstanțele cauzei, ținând cont de principiile generale de aplicare a pedepsei consfințite în art. 61 alin. (2) Cod penal, de faptul că inculpatul a comis infracțiuni grave și excepțional de grave, de limitele pedepsei prevăzute de normele incriminate, precum și că inculpatul are vârsta de 63 ani, anterior nu a fost condamnat, iar reprezentantul legal al părții vătămate consideră pedeapsa aplicată de prima instanță prea aspră, pedeapsa cu închisoarea, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, aplicată acestuia de către prima instanță este prea aspră.

Astfel, urmează a-i stabili inculpatului pe art. 27, 171 alin. (3) lit. b) Cod penal - 10 ani închisoare și în baza art. 175 Cod penal - 3 ani închisoare, iar în temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumulul parțial, a-i stabili pedeapsa definitivă de 10 ani și 6 luni, închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

5. Avocatul Nicanor Conoval declară recurs ordinar, în care solicită casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

Recurentul invocă că instanța de apel a dat o încadrare juridică absolut greșită faptei săvârșite de către inculpat, eronat apreciind probele administrate.

La examinarea cauzei în instanța de apel, apărarea și-a modificat cerințele în cererea de apel și a solicitat, în temeiul art. 415 alin. (1) pct. 3) Cod procedură penală, **remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond**, pe motiv că inculpatului nu i-a fost asigurat dreptul la un interpret, ținând cont de deficiențele auditive pe care le are.

Or, instanța de apel nu a ținut cont de prevederile art. 6 pct. 19) interpret - persoană, invitată în procesul penal de organele competente, care traduce oral dintr-o limbă în alta sau care traduce semnele celor muți ori surzi, mijlocind astfel înțelegerea dintre două sau mai multe persoane și de prevederile art. 16 pct. 4). Actele procedurale ale organului de urmărire penală și cele ale instanței de judecată se înmânează bănuitului, învinuitului, inculpatului, fiind traduse în limba lui maternă sau în limba pe care acesta o cunoaște, în modul stabilit de prezentul cod.

Deși, instanța de apel a indicat că s-a dispus prezența fizică a inculpatului în sala de judecată, precum și pe parcursul desfășurării procesului penal acestuia să-i fie dactilografiat de către greșierul textului în limba română cu litere chirilice, pe care acesta le cunoaște, instanța de apel a omis că la etapa de urmărire penală și în instanța de fond actele procedurale nu i-au fost înmânate inculpatului în limba pe care cunoaște, fiind lipsit de dreptul de a cunoaște învinuirea adusă și pentru a se apăra efectiv.

Mai mult, instanța de apel a constatat că inculpatul are deficiențe acute auditive, însă în ședința de judecată nu i-a asigurat un interpret specializat și nici a fost inclus în partea introductivă a deciziei, or **greșierul, care îi dactilografa acestuia textul, nu este interpret și nici nu a fost preîntâmpinat pentru traducerea intenționată falsă**, fiind respinsă solicitarea apărării de **a expedia cauza la rejudecare în prima instanță** unde au fost admise încălcările legate de lipsa interpretului, deși art. 415 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală expres prevede acest fapt.

Totodată, instanța de apel a stabilit că inculpatul cunoaște limba română cu grafie chirilică, însă decizia din 23.06.2022 i-a fost înmănată în limba română cu grafie latină, contrar propriilor constatări.

La fel, instanța de apel nici nu s-a expus în decizie asupra demersului apărării privind numirea expertizei psihiatrice psihologice în privința martorului XXXXXX XXXXXX, fiind respins acest demers ca neîntemeiat, or, nici de organul de urmărire penală, nici de prima instanță nu a verificat discernământul persoanei, care conform materialelor cauzei penale la momentul evenimentului era în stare de ebrietate și este considerată consumatoare de alcool.

Instanța de apel nu s-a expus nici asupra demersului privind audierea martorilor apărării (diriginta de clasă a minorei și concubina inculpatului, ca martor ocular), care a fost respins ca neîntemeiat, or instanța de apel avea obligația de a verifica legalitatea adoptării sentinței și administra noi probe pentru elucidarea obiectivă și sub toate aspectele ale cauzei.

În același timp, urmau a fi apreciate critic declarațiile părții vătămate minore, audiată doar la etapa de urmărire penală în condițiile prevăzute de art. 110¹ Cod de procedură penală și a constata că aceste declarații au fost obținute în baza unor întrebări sugestive adresate minorei, or în declarațiile acesteia se observă influența altor persoane la formularea răspunsurilor.

Or, instanța de apel avea obligația să aprecieze corect declarațiilor persoanei incapabile, materialele acumulate la etapa de urmărire penală și declarațiile martorilor date în instanța de judecată.

Instanța de apel nu a luat în calcul că declarațiile părții vătămate minore date la etapa de urmărire penală nu au fost confirmate, în coroborare, cu alte probe administrate, și anume, declarațiile contravin:

raportului de expertiză extrajudiciară nr. 12 din 05.05.2021, conform căruia la minora XXXXXX XXXXXX, la momentul examinării, accentuări patologice de personalitate nu se depistează, copilul nu a perceput semnificația evenimentelor descrise ca acțiuni cu caracter sexual, dar le-a perceput ca acțiuni necunoscute exercitate asupra corpului ei, deci, declarațiile date în condiții speciale de minoră nu redau faptele deplânse la organul de urmărire penală;

raportului de expertiză judiciară nr. 20122P0030 din 18.01.2021, potrivit căruia la momentul examinării medico-legale a minorei XXXXXX XXXXXX prezența semnelor de vătămări corporale nu s-au vizualizat, adică violență sau agresiune fizică în privința minorei nu a fost aplicată;

Mai mult, instanța de apel a apreciat ca probe veridice declarațiile extensive ale martorilor XXXXXX XXXXXX și XXXXXX XXXXXX, fără a ține cont că inițial XXXXXX XXXXXX în explicațiile date organului de urmărire penală a relatat că *la 15.01.2021, aflându-se în gospodăria lui Armencea Stepan a observat cum inculpatul a sărutat-o pe obraz pe minora XXXXXX XXXXXX*, iar ulterior, fiind audiată în calitate de martor, și-a extins depozițiile fără un suport probatoriu, reproducând evenimente distorsionate ale realității, fiind influențată în final și victima minoră cu care se afla în contact permanent.

Instanța de apel urma să respingă și declarațiile martorului XXXXXX XXXXXX, care nefiind martorul ocular al celor întâmplate, a relatat doar cele spuse de mama sa, XXXXXX XXXXXX, fiind foarte probabil predispus spre exagerarea celor auzite.

Referitor la episodul din luna septembrie 2020, în lipsa probelor pertinente, concludente și utile, instanța de fond a ajuns la concluzia că fapta a fost săvârșită cu certitudine de către inculpat, în circumstanțele descrise de victima minoră, însă nu

și-a motivat soluția adoptată, fără a indica în baza căror probe prin coroborare a fost recunoscut vinovat acesta.

Astfel, instanța de apel a omis că, în lipsa probelor în susținerea învinuirii de tentativă de viol agravant, pe episodul din septembrie 2020, cu excepția declarațiilor unei persoane recunoscute de legislația procesual-penală ca fiind incapabilă, instanța de fond a constatat cu certitudine vinovăția inculpatului și, contrar prevederilor art. 8 alin. (3) și art. 389 Cod de procedură penală, a emis o sentință de condamnare.

Or, acțiunile incriminate inculpatului - tentativă de viol agravant și săvârșirea de acțiuni perverse față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a atins vârsta de 16 ani - nu au fost demonstrate, în acțiunile inculpatului lipsind latura obiectivă și subiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 27, 171 alin. (3) lit. b) și art. 175 Cod penal.

Iar, acuzarea nu a probat întrunirea elementelor infracțiunilor imputate inculpatului, care se caracterizează prin intenție directă la tentativa de viol agravant și săvârșirea de acțiuni perverse față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a atins vârsta de 16 ani.

Latura obiectivă a infracțiunii de viol se realizează prin următoarele modalități: constrângere fizică; constrângere psihică; profitare de imposibilitatea victimei de a se apăra ori de a-și exprima voința.

Instanța de apel nu a ținut cont de faptul că instanța de fond, pe episodul din septembrie 2020 nu a constatat nici unul din semnele calificative ale infracțiunii prevăzute de art. 27, 171 Cod penal, iar probele administrate nu au confirmat consecințele prejudiciabile ale presupuselor acțiuni ale inculpatului, potrivit raportului de expertiză extrajudiciară nr. 12 din 05.05.2021 și raportului de expertiză judiciară medico-legală nr. 20122P0030 din 18.01.2021 nefiind constatate prejudicii de ordin fizic sau psihic victimei minore.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 4), 6) Cod de procedură penală - judecata a avut loc fără participarea procurorului, inculpatului, precum și a apărătorului, interpretului și traducătorului, când participarea lor era obligatorie potrivit legii, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

5.1. La 04 și 26 septembrie 2022, avocatul Nicanor Conoval declară recursuri ordinare suplimentare, în care indică că instanța de apel nu a verificat sub toate aspectele legalitatea sentinței și materialele cauzei și a admis în calitate de probe date obținute contrar prevederilor legislației procesual-penale.

Totodată, instanța de apel, în lipsa unor specialiști, nu poate face concluzii referitor la starea sănătății inculpatului, argumentele formulate în decizia adoptată fiind arbitrare.

6. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul Penal lărgit face următoarele concluzii.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Însă, conform art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei Potrivit art. 231 alin. (3), (5) Cod de procedură

penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. Dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează. În corespundere cu art. 418 alin. (1), 338 alin. (2)-(4), 340 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel pronunță public dispozitivul hotărârii, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță la fel public, în termen de până la 30 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată.

Sub acest aspect și cu referire la recursurile suplimentare din 04 și 26 septembrie 2022 (*pct. 5.1. din decizie*), se atestă că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, instanța de apel a pronunțat dispozitivul deciziei la 23 iunie 2022, în prezența inculpatului și avocatului Nicanor Conoval, comunicând că decizia motivată va fi pronunțată la 14 iulie 2022, fapt realizat la această dată și consemnat în procesul-verbal, în lipsa acestora. Totodată, prin scrisoarea nr. 2328 din 19.07.2022, inculpatului și avocatului le-a fost expediată copia deciziei motivate (*vol. I, f.d. 210-212, 230*).

Deci, decizia atacată a fost pronunțată în condițiile legii la 14 iulie 2022, iar termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar a expirat la sfârșitul zilei de 15 august 2022.

Totodată, recursurile ordinare suplimentare ale avocatului Nicanor Conoval au fost înregistrate la Curtea Supremă de Justiție pe 04 septembrie 2022 și 26 septembrie 2022, adică fiind declarate peste termenul prevăzut de lege (*vol. II, f.d. 13, 18, pct. 5.1. din decizie*).

Alte informații cu privire la data depunerii recursurilor suplimentare în instanța de recurs nu există nici în dosar și nici în recursul nominalizat.

Este de menționat că art. 422 Cod de procedură penală nu prevede repunerea în termen a recursului, nici o altă procedură legală de a calcula termenul de recurs decât de la data pronunțării deciziei motivate, iar art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege. Acest termen este absolut, are un caracter imperativ și fatal, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita respectiva cale de atac.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța îl respinge ca inadmisibil, dacă este declarat peste termen.

Astfel, odată ce recursurile ordinare suplimentare din 04 și 26 septembrie 2022 ale avocatului Nicanor Conoval sunt declarate peste termen, ele urmează a fi respinse ca inadmisibile.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când dispozitivul hotărârii este expus neclar, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect și cu referire la recursul ordinar al avocatului Nicanor Conoval din 27 iulie 2022 (pct. 5. din decizie), Colegiul Penal lărgit atestă că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Conform art. 414 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor judecând examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Potrivit art. 415 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: respinge apelul, menținând hotărârea atacată, admite apelul, casând sentința parțial sau total și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, admite apelul, casează sentința primei instanțe și dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost anulată. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct. 4), 7) și 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă numele și prenumele apelantului, cu indicarea calității lui procesuale, fondul apelului, temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului și, în acest caz, decizia urmează a fi casată, cu rejudecarea cauzei în apel, așa cum cere art. 435 Cod de procedură penală, întrucât o asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată în instanța de recurs (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate (pct. 4. din decizie):

a) nu a judecat și nu s-a pronunțat în genere, asupra apelului din 20.12.2020, declarat de avocata Larisa Lupașcu, în numele inculpatului.

Ori, descriptivul deciziei nu cuprinde numele, prenumele și calitatea procesuală a apelantului respectiv, nici fondul apelului nominalizat, iar în dispozitiv este specificat sumar și neclar că instanța: „Admite **apelul avocatului** în numele inculpatului, casează parțial sentința...” (vol. 1, f.d. 159, pct. 3., 4. din decizie);

b) a judecat neîntemeiat solicitarea din apelul apărării privind: „...**remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond**, pe motiv că inculpatului nu i-a fost asigurat dreptul la un interpret, ținând cont de deficiențele auditive pe care le are...”, prin adoptarea unei încheieri protocolare, în pofida prevederilor art. 415 Cod de procedură penală, dispunând, conform procesului-verbal al ședinței de judecată, că: „Se respinge demersul avocatului cu privire la trimiterea cauzei la rejudecare”, neindicând nici temeiurile de fapt și de drept în aspectul vizat (vol. 1, f.d. 195, pct. 3.1., 4., 5. din decizie).

Totodată, soluția instanței privind: „...pe parcursul desfășurării procesului penal inculpatului să-i fie dactilografiat de către greșier textul în limba română cu litere chirilice ...” nu este prevăzută de legea procesual-penală (pct. 4. din decizie).

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, dispozitivul hotărârii fiind expus neclar, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar declarat, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

d e c i d e:

Respinge ca inadmisibile recursurile ordinare suplimentare din 04 și 26 septembrie 2022, declarate de avocatul Nicanor Conoval împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2022, în privința inculpatului Armencea Stepan XXXXX.

Admite recursul ordinar din 27 iulie 2022, declarat de avocatul Nicanor Conoval, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2022, în privința inculpatului Armencea Stepan XXXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 16 decembrie 2022.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico